

N:o 30.

Ank. till Riksd. kansli den 8 maj 1896, kl. 2 e. m.

Betänkande, angående beräkning af vissa bevillningar för år 1897.

Jemlikt 40 § riksdagsordningen får bevillningsutskottet härmed afgifva förslag till beräkning af de särskilda bevillningarnas belopp för år 1897, innefattande detta förslag icke blott tull-, post-, stämpel-, bränvins-, tillverknings- och hvitbetssockertillverkningsmedlen, utan äfven afkastningen af bevillningsavgifterna för särskilda förmåner och rättigheter.

1:o.

Tullmedlen.

Tullmedlen, hvilka vid nästlidet års riksdag för innevarande år beräknades till 36,000,000 kronor, hafva i bruttoinkomst inbragt:

år 1892	kronor	37,228,458
» 1893	»	36,934,304
» 1894	»	38,510,782
eller i medeltal för dessa tre år	»	37,557,848
samt år 1895	»	39,466,186.

Statskontoret har i underdåning skrifvelse hemställt, att tullmedlen för år 1897 måtte beräknas till samma belopp som för innevarande år

eller 36,000,000 kronor. Kongl. Maj:t har emellertid föreslagit, att ifrågasvarande inkomsttitel måtte för år 1897 beräknas till 37,000,000 kronor. Angående de förhållanden, hvilka legat till grund för sistberörda beräkning, har chefen för finansdepartementet till det statsrådsprotokoll öfver finansärenden, som finnes bifogadt Kongl. Maj:ts proposition angående statsverkets tillstånd och behof, anfört följande:

» *Tullmedlen*, som för år 1895 beräknades till 30,000,000, kronor, uppgingo för samma år till 39,458,020 kronor 85 öre. Det betydliga öfverskottet af icke mindre än nära 9½ millioner kronor härledde sig naturligen till stor del från tillämpningen af de genom nådiga kungörelserna den 5 januari och den 1 april nämnda år förhöjda införselafgifterna för spanmål och vissa dermed närbeslägtade artiklar.

För år 1896 äro tullmedlen beräknade till 36,000,000 kronor; och har statskontoret, som ansett sig sakna anledning föreslå någon förändring af denna beräkning, i sin berättelse öfver statsverkets inkomster för år 1897 upptagit förevarande statsinkomst med oförändradt belopp, 36,000,000 kronor.

I detta sammanhang anhåller jag att i underdånighet få fästa uppmärksamheten på det såsom regel årligen återkommande förhållandet, att, medan å summan af statsverkets inkomster ett icke obetydligt öfverskott plägar uppstå, å andra sidan en icke obetydlig brist plägar förekomma å summan af de i riksstaten upptagna förslagsanslagen. I sådant afseende tillåter jag mig att anföra följande siffror för de tre senaste år, för hvilka förhållandena äro exakt kända.

	1892.	1893.	1894.
Öfverskott å inkomster	2,786,393: 03	4,146,570: 96	9,375,922: 14
Brister å vissa inkomsttitlar ...	1,062,294: 89	856,147: 46	157,662: 31
Nettoöfverskott	1,724,098: 14	3,290,423: 50	9,218,259: 83
Brister å förslagsanslag	3,040,289: 22	3,793,589: 19	2,131,192: 69
Besparingar å förslagsanslag ...	532,918: 87	572,901: 67	1,079,820: 83
Nettobrist	2,507,370: 35	3,220,687: 52	1,051,371: 86

Det har flera gånger förut framhållits, hurusom den årligen återkommande betydliga bristen å förslagsanslagen är en för en sund stats-hushållning menlig faktor. Att vissa utgiftstitlar i riksstaten upptagas med belopp, i fråga om hvilka man på förhand med visshet kan beräkna, att de komma att ansenligt öfverskridas, kan visserligen sägas mindre

betyda, så länge statsverkets inkomster lemna ett öfverskott, stundom flerdubbelt öfverskjutande den å förslagsanslagen uppkomna bristen. Enligt sakens natur äro dock statens inkomster underkastade vida starkare och hastigare vexlingar än de enligt vissa bestämda grunder från förslagsanslagen utgående statsutgifterna. Om därför icke dessa utgifter i riksstaten upptagas till belopp så nära som möjligt motsvarande dem, med hvilka de kunna beräknas komma att utgå, kan lätteligen vid en konjunktur med nedgående statsinkomster inträffa, hvad ock senast i statsregleringen för år 1892 förekom, att bristen å förslagsanslagen äfven medför brist i statsregleringen i dess helhet. En höjning i otillräckliga förslagsanslag måste därför otvifvelaktigt bidraga till statsregleringens stärkande och kan äfven under nuvarande förhållanden lätteligen åvägbringas genom en motsvarande höjning i beräkningen af en eller annan inkomstitel, som med säkerhet kan beräknas komma att lemna öfverskott. Genom en dylik utjemning af brister och öfverskott vinnes ock, att riksstaten i ökad grad kommer att bilda ett troget uttryck för statens hushållning under den period, för hvilken riksstaten gäller.

Äfven i ett annat syfte torde en sådan höjd inkomstberäkning, om hvilken nyss blifvit sagdt, vara berättigad och önskvärd, för så vidt som derigenom skulle beredas tillfälle till afsättning af medel till förstärkande af statsverkets kassaförslagsfond, hvilken fond för närvarande har en behållning af 14,122,907 kronor 27 öre, men ansetts böra uppbringas till en storlek af 15,000,000 kronor.

På de grunder, jag sålunda anfört, och då jag anser önskligt, att i den nu förevarande statsregleringen förslagsanslag, å hvilka uppstått brist, må kunna höjas med sammanlagdt omkring 800,000 kronor, finner jag mig böra föreslå, att en höjning må ega rum med 1,000,000 kronor i den af statskontoret verkställda beräkningen af statsverkets inkomster, hvarigenom och då kassaförslagsfondens behållning nu lämpligen torde böra ökas med omkring 500,000 kronor, tillgång äfven skulle beredas till betäckande af en del af denna ökning, medan utväg gifves att betäcka återstoden genom öfriga för statsregleringsperioden beräknade inkomster. Som tullmedlen år 1895 med nära 3 $\frac{1}{2}$ millioner kronor öfverstego den af statskontoret för år 1897 till 36,000,000 kronor föreslagna beräkningen af tullmedlen, synes, för ernående af nyssnämnda syftsmål, en höjning i beräkningen af denna statsinkomst med det för ändamålet erforderliga beloppet, 1,000,000 kronor, lämpligen kunna och böra ega rum; hemställande jag alltså, att tullmedlen må för nästa statsregleringsperiod beräknas till 37,000,000 kronor.»

Af de utaf innevarande års Riksdag beslutade förändringarna i tullbevillningen äro de väsentligaste förhöjningen af tullen å fläsk från 25 öre till 30 öre per kilogram beträffande rökt fläsk och från 10 öre till 20 öre per kilogram beträffande fläsk, andra slag, samt upphäfvandet af tullen å tack- och barlastjern samt skrot, hvilken sistnämnda tull enligt nu gällande tulltaxa utgår med 80 öre per 100 kilogram. Hvad angår tullen å fläsk, hvilken för åren 1893—1894 utgjort i medeltal för rökt fläsk 810 kronor och för fläsk, andra slag, 481,728 kronor, torde någon tullförhöjningen fullt motsvarande ökning i inkomsten häraf för år 1897 icke vara att påräkna, enär, vid det förhållande att de förhöjda tullsatserna komma att tillämpas först med 1897 års början, införseln af fläsk sannolikt kommer att under innevarande år bedrifvas i så mycket större skala till undvikande af de högre tullsatserna. Upphäfvandet af tullen å tack- och barlastjern samt skrot, hvilken tull för år 1894 inbragte 226,631 kronor, torde deremot medföra en minskning af ungefär enahanda belopp i tullinkomsterna för år 1897. Då emellertid denna minskning enligt utskottets åsigt kan anses uppvägas af förhöjningen i fläsktullen samt de förändringar i öfrigt, hvilka i tulltaxan vidtagits, icke lära vara af tillräcklig betydighet att på förevarande beräkning inverka, anser utskottet på de af chefen för finansdepartementet anförda skäl sig böra biträda Kongl. Maj:ts förslag i fråga om beräkningen af denna inkomstitel samt hemställer alltså,

att tullmedlen må för år 1897 beräknas
till kronor 37,000,000.

2:o.

Postmedlen.

Vid nästlidet års riksdag beräknades postmedlen för innevarande år till 8,500,000 kronor.

Ifrågavarande medel utgjorde:

år 1892	kronor 7,631,979
» 1893	» 7,945,604
» 1894	» 8,273,600
eller i medeltal för dessa tre år	» 7,950,394
samt belöpte sig år 1895 till	» 8,548,268.

Transport kronor 37,000,000

Transport kronor 37,000,000

Postmedlen äro för år 1897 af generalpoststyrelsen beräknade till 8,800,000 kronor. Enligt protokoll öfver finansärenden den 13 januari 1896, bifogadt Kongl. Maj:ts proposition angående statsverkets tillstånd och behof, har emellertid föredragande departementschefen, med anledning deraf att, då enligt generalpoststyrelsens underdåniga skrifvelse den 29 november 1895 föreslagna utgiftsstaterna för postverket slutade å en summa af 8,360,000 kronor, å postmedlen alltså ett öfverskott af 440,000 kronor skulle uppkomma, förklarar sig vara sinnad föreslå, att till en fond för inköp af tomt till nytt posthus i Stockholm måtte afsättas, bland annat, hälften af postverkets blifvande öfverskottsmedel för år 1897, dock att, derest öfverskottet för sistnämnda år icke skulle komma att uppgå till det belopp af 440,000 kronor, hvartill detsamma blifvit beräknadt, till fonden icke skulle få afsättas större del af sagda öfverskott än det belopp, hvarmed detsamma öfverstege 220,000 kronor. Då vid bifall härtill ett belopp af 220,000 kronor alltså skulle komma att af postverkets till 8,800,000 kronor beräknade inkomster för år 1897 för ifrågavarande ändamål tagas i anspråk, borde det för statsregleringen disponibla beloppet af nämnda inkomster nedsättas med motsvarande belopp till 8,580,000 kronor.

Med anledning häraf har Kongl. Maj:t ansett sig i förslaget till statsreglering böra upptaga postverkets inkomster till allenast 8,580,000 kronor.

Då numera ofvanberörda förslag om afsättning af omförmälda belopp till en fond för inköp af tomt till nytt posthus i Stockholm blifvit af Riksdagen bifallet, får utskottet i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts förslag hemställa,

att postmedlen må för år 1897 beräknas
till kronor 8,580,000.

3:o.

Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter.

Dessa avgifter hafva utgjort:	
år 1892	kronor 534,741
» 1893	» 565,305
<hr/>	
	Transport kronor 45,580,000

	Transport kronor	45,580,000
år 1894	kronor	891,276
eller i medeltal för dessa tre år	»	663,774
samt år 1895	»	928,955.

Kongl. Maj:t har, i enlighet med statskontorets förslag, upptagit afkastningen af ifrågavarande inkomstitel för år 1897 med samma belopp som för innevarande år eller 800,000 kronor.

Då utskottet icke har något att emot denna beräkning erinra, hemställer utskottet,

att bevillningsafgifterna för särskilda förmåner och rättigheter må för år 1897 beräknas till kronor 800,000.

4:o.

Stämpelmedlen.

Stämpelmedlen, som för innevarande år beräknats till 5,300,000 kronor, hafva utgjort:

år 1892	kronor	3,492,122
» 1893	»	3,330,291
» 1894	»	3,828,691
eller i medeltal för dessa tre år	»	3,550,368
samt år 1895	»	4,885,419.

Inkomsten af denna skattetitel har af Kongl. Maj:t, i enlighet med hvad statskontoret föreslagit, ansetts böra för år 1897 beräknas till samma belopp, hvarmed den i riksstaten för innevarande år finnes uppförd, eller till 5,300,000 kronor.

Verkningarna af den utaf 1894 års Riksdag antagna nya förordning angående stämpelafgiften, hvilken förordning trädt i kraft med ingången af år 1895, kunna väl, såsom statskontoret i sin skrifvelse till Kongl. Maj:t angående beräkningen af statsverkets inkomster för år 1897 framhållit, icke ännu närmare öfverskådas, men enär inkomsterna af ifrågavarande skattetitel

Transport kronor 46,380,000

Transport kronor 46,380,000
 för år 1895 uppgått till allenast 4,885,419 kronor samt tillräcklig anledning icke finnes att antaga, det dessa inkomster för år 1897 skola i någon betydligare mån ökas, helst som den väsentligaste delen af berörda skatttitel, nemligen arfskatten, i följd af sin natur måste vara underkastad stora vexlingar, och då inkomsternas beräkning till högre belopp än hvad som i verkligheten kommer att inflyta bör undvikas, har utskottet ansett det belopp, hvartill enligt Kongl. Maj:ts förslag stämpelmedlen skulle uppskattas, vara väl högt samt hemställer,

att stämpelmedlen för år 1897 beräknas
 till kronor 5,000,000.

5:o.

Bränvinstillverkningskatten.

Bränvinstillverkningen i riket har enligt uppgift i statskontorets ofvanberörda skrivelse till Kongl. Maj:t, dagtecknad den 10 december 1895, utgjort:

år 1890	liter	29,050,059
» 1891	»	32,141,007
» 1892	»	31,804,818
» 1893	»	31,721,077
» 1894	»	33,068,884
utgörande medeltalet för femårsperioden	»	31,557,169.

Medeltalet för femårsperioden 1889—1893 uppgick enligt meddelande från samma embetsverk till 30,781,649 liter.

Enligt hvad utskottet inhemtat från finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå, har tillverkningen uppgått under år 1895 till 34,886,895 liter och under de tre första månaderna af innevarande år till 13,615,356 liter.

Beträffande tillverkningskatten meddelas i statskontorets nyss nämnda skrivelse följande öfversigt för femårsperioden 1890—1894:

Transport kronor 51,380,000

Transport kronor 51,380,000

	Influten skatt.	Restitution för		Statsverket behållet.
		denaturerad brännvin.	för högt er- lagd skatt.	
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
år 1890	16,287,351	435,179	11,599	15,840,573
» 1891	15,022,350	593,933	7,835	14,420,582
» 1892	15,047,034	504,348	4,598	14,538,088
» 1893	15,849,588	534,549	5,017	15,310,022
» 1894	16,277,549	606,960	4,712	15,665,877

Under år 1895 belöpte sig skatten till 16,615,088 kronor, och utgick under samma år restitution af tillverkningsafgift för denaturerad brännvin med 710,610 kronor, i följd hvaraf statsverkets behållna inkomst af denna skattetitel under år 1895 utgjort 15,904,478 kronor.

Statskontoret, som i sin omförmälda skrifvelse till Kongl. Maj:t antagit, att bränvinstillverkningskatten för år 1895 skulle komma att uppgå till omkring 15,600,000 kronor, har i samma skrifvelse vidare anført: För år 1895 vore denna statsinkomst beräknad till 14,000,000 kronor och för år 1896 i riksstaten upptagen med 14,500,000 kronor, hvilken summa med omkring 1,100,000 kronor understeg såväl inkomsten för år 1894 som den sannolikt påräkneliga inkomsten för år 1895. Då emellertid förestående redogörelse öfver bränvinstillverkningskatten under femårsperioden 1890—1894 gäfvade vid handen, att denna statsinkomst kunnat vara underkastad sådana vexlingar, att densamma, som under förstnämnda år uppgått till mera än 15,800,000 kronor, under det påföljande året belöpt sig till endast något mera än 14,400,000 kronor, ansåge statskontoret någon förändring i den af 1895 års Riksdag antagna beräkningen icke böra ega rum, utan hemstälde, att denna beräkning måtte få gälla äfven för år 1897.

I öfverensstämmelse härmed har Kongl. Maj:t föreslagit beräkningen af ifrågavarande statsinkomst till 14,500,000 kronor.

Med hänsyn till de numera vunna upplysningarna rörande omfattningen af bränvinstillverkningen i riket under sistlidet

Transport kronor 51,380,000

Transport kronor 51,380,000
 och innevarande år och då statsverkets af denna näring här-
 flytande inkomster under senare åren betydligt öfverstigit det
 belopp, hvartill Kongl. Maj:t uppskattat ifrågavarande inkomst
 för år 1897, har utskottet ansett en half million kronor der-
 utöfver kunna af denna skatt påräknas samt hemställer,

att bränvinstillverkningskatten för år
 1897 beräknas till kronor 15,000,000.

6:o.

Hvitbetssockertillverkningsafgiften.

Inkomsten af denna skattetitel har utgjort:

år 1892	kronor 2,260,496
» 1893	» 2,718,927
» 1894	» 4,723,275
» 1895	» 7,139,148.

Under nedannämnda tillverkningsår har vid samtliga fabri-
 ker inom landet afverkats följande myckenhet betor:

1892—1893	277,443 ton
1893—1894	373,962 »
1894—1895	628,480 »
1895—1896	538,709 »

Statskontoret har vid beräkningen af hvitbetssockertillverk-
 ningsafgiften för år 1897 utgått från de i förordningen den
 19 maj 1893 om beskattning af hvitbetssockertillverkningen i
 riket förekommande bestämmelserna, att för all tillverkning af
 hvitbetssocker inom landet skulle erläggas tillverkningskatt i
 förhållande till det utbyte i råsocker, som de för tillverkningen
 använda hvitbetor enligt angifven grund skulle antagas hafva
 lemnat; att denna skulle utgöra hälften af gällande tullsats för
 utländskt socker af mörkare färg än n:o 18 af den i verlds-
 handeln antagna holländska standard; samt att det beskattnings-
 pligtiga råsockret skulle, med ett visst undantag, beräknas efter

Transport kronor 66,380,000

Transport kronor 66,380,000

de för tillverkningen använda betornas vikt sålunda, att 100 kilogram råa (ej torkade) hvitbetor skulle antagas lemna ett utbyte af 9 kilogram socker. Under antagande att den inhemska sockerproduktionen numera motsvarade konsumtionen och att någon nämnvärd ökning af denna produktion icke vore att förvänta, har statskontoret hemställt, att hvitbetssockertillverkningsavgiften måtte för år 1897 beräknas till det belopp, hvarmed den vore i innevarande års riksstat upptagen, eller till 7,000,000 kronor.

Sedan Kongl. Maj:t i sin proposition angående statverkets tillstånd och behof upptagit nämnda afgift till samma belopp, som statskontoret föreslagit, har Kongl. Maj:t till Riksdagen aflåtit proposition med förslag till ändring i ofvanberörda förordning af den 19 maj 1893, enligt hvilket förslag sockerutbytet skulle för år 1897 beräknas till 10 procent; dock att för fabrik, som, på grund af gällande bestämmelser om beräkning af utbytet i vissa fall, redan kommit i åtnjutande af lägre utbytesberäkning än den i allmänhet stadgade, sagda bestämmelser, så vidt enligt dem utbytet vid fabriken skulle beräknas i visst förhållande till utbytet vid äldre fabrik, fortfarande skulle för den i omförmälda bestämmelser afsedda tid lända till efter rättelse.

Rörande ifrågavarande beräkning anförde chefen för finansdepartementet vid föredragning af frågan om omförmälda ändring i förordningen den 19 maj 1893 inför Kongl. Maj:t den 13 sistlidne mars: Vid bifall till den föreslagna förhöjningen i utbytesberäkningen, enligt hvilken utbytet från och med den 1 nästkommande september skulle beräknas 1 procent högre än för närvarande, komme på hvitbetssockertillverkningsavgiften för innevarande år att uppstå ett öfverskott, motsvarande det förhöjda belopp, hvarmed sagda afgift komme att utgå under instundande höst. Då betafverkningen visat allt större tendens att koncentreras på höstmånaderna och särskildt sistlidet år till större delen bragts till slut under hösten, torde man kunna antaga, att kampanjen 1896—1897 skulle till större delen infalla under kalenderåret 1896. Tillverkningskatten för detta år kunde därför beräknas komma att uppgå till 7,780,000 kronor eller i rundt tal till 7,800,000 kronor och att sålunda lemna

Transport kronor 66,380,000

Transport kronor 66,380,000

ett öfverskott af 800,000 kronor. Då med nu gällande beräkning af sockerutbytet hvitbetssockertillverkningsafgiften beräknats för år 1897 till samma belopp som för år 1896 eller 7,000,000 kronor, borde enligt nyss angifna beräkningsgrund skatten äfven för nästkommande år kunna beräknas till 7,800,000 kronor, hvarigenom skulle uppstå en statsinkomst, utöfver de vid affattandet af statsverkspropositionen beräknade, af 800,000 kronor.

Den af chefen för finansdepartementet sålunda verkställda beräkningen af tillverkningsafgiften för år 1897 har utgått från den förutsättningen, att Kongl. Maj:ts förslag om sockerutbytets beräkning för år 1897 till 10 procent komme att af Riksdagen bifallas. Då emellertid Riksdagen numera beslutit, att utbytet för nämnda år skall beräknas till 10,5 procent, skulle under de förutsättningar i öfrigt, hvarpå chefens för finansdepartementet uppskattning grundats, berörda afgift för år 1897 komma att uppgå till omkring 8,200,000 kronor. Enligt hvad inom utskottet blifvit upplyst, kommer dock betodlingen under innevarande år att bedrivas i långt större omfattning än hvad hittills förekommit, hvadan den afgift, som vid afverkningen under nästinstundande kampanj kommer att erläggas, torde uppgå till ett belopp, vida öfverstigande äfven sist nämnda uppskattning; och då anledning finnes att antaga, att betodlingen under år 1897 ej skall väsentligen nedgå, anser utskottet ifrågavarande afgift för sistnämnda år kunna med tillräcklig trygghet antagas lemna en ej obetydligt högre inkomst än hvad ofvan beräknats samt hemställer,

att hvitbetssockertillverkningsafgiften för
år 1897 upptages i riksstaten med ... kronor 8,500,000.

Summa kronor 74,880,000.

Stockholm den 8 maj 1896.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.
